

Impacte de la nova legislació estatal de règim jurídic i procediment administratiu comú en els arxius

L'avantprojecte de llei de procediment administratiu comú recentment aprovat pel Govern espanyol (en endavant, LPAC) conté una previsió certament nova amb respecte a la Llei estatal 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics (en endavant, LAE), quan el seu article 31.1 ordena que "cada Administración deberá mantener un archivo electrónico único de los documentos electrónicos que correspondan a procedimientos finalizados, en los términos establecidos en la normativa reguladora aplicable", noti's que amb caràcter bàsic, a diferència del també article 31 de la LAE, que no rebia aquesta consideració, quelcom que no sembla hagi de generar problemes, donada la remissió a la normativa corresponent, conforme al repartiment competencial entre l'Estat i les Comunitats Autònomes – tot i que caldrà llegir la lletra petita.

Es pot, en qualsevol cas, considerar positiu que el conjunt de requisits mínims, en especial els referits a la seguretat, resultin uniformes per a totes les Administracions Públiques – tot i que l'Esquema Nacional de Seguretat ja ho era, en aplicació de la LAE –, així com una major precisió referida a l'autorització per a l'eliminació de la documentació electrònica.

Així mateix, i a diferència de la LAE, i també d'allò establert a l'article 21 de l'avantprojecte de llei de règim jurídic del sector públic, també recentment aprovat pel Govern espanyol (en endavant, LRJSP), es posa el focus en la utilització de "un formato que permita garantizar la autenticidad, integridad y conservación del documento, así como su consulta con independencia del tiempo transcurrido desde su emisión", restringint la potestat de decisió de l'Administració en favor dels denominats formats documentals d'arxiu, entre els quals ISO 19005-2 – PDF/A-2, com a principal candidat.

Més dubtes generarà, al meu parer, el contingut de la disposició transitòria primera, apartat 2, que estableix que "siempre que sea posible, los documentos en papel asociados a procedimientos administrativos finalizados antes de la entrada en vigor de esta Ley, deberán digitalizarse de acuerdo con los requisitos establecidos en la normativa reguladora aplicable", ja que l'impacte pressupostari d'aquesta previsió legal pot resultar molt important, per la qual cosa previsiblement moltes Administracions Públiques no ho consideraran possible, i quedarà en una benintencionada proclama legal.

I això és rellevant, ja que els expedients corresponents a procediments acabats haurien en tot cas de ser digitalitzats per a l'exercici del dret d'accés previst a la – fraudulenta i decebedora – legislació de transparència, així com per permetre la no aportació de documents per part dels interessats, en el nou règim previst a l'article 42 de la proposada LPAC, que analitzarem.

En qualsevol cas, d'acord amb la disposició addicional sisena de la LPAC, les previsions referides a l'arxiu únic electrònic entraran en vigor als dos anys des de la publicació de la llei, i a més, d'acord amb el que estableix la disposició transitòria segona, durant el tercer any des de la publicació de la llei, "podrán mantenerse los registros y archivos existentes en el momento de la entrada en vigor de esta ley"; mentre que durant el quart any des de la citada publicació, "la Administración General del Estado, las Comunidades Autónomas y las Entidades Locales dispondrán, como máximo, de un registro electrónico y un archivo electrónico por cada Ministerio, Consejería, Concejalía u órgano equivalente, según corresponda"; de forma que el termini per a disposar d'un arxiu únic electrònic és al menys de quatre anys des de la publicació de la LPAC, situant-se com objectiu per al 2020, cas que la LPAC s'aprovi durant aquesta legislatura.

Per la seva banda, l'article 21 de la LRJSP reproduïx el contingut de l'article 31 de la LAE, si bé amb caràcter bàsic, a diferència del tractament a la LAE, i amb la novetat de convertir en obligatori allò que a la LAE era potestatiu, ja que en efecte "todos los documentos utilizados en las actuaciones administrativas se almacenarán por medios electrónicos, salvo cuando no sea posible", previsió que cal posar en relació amb al menys els articles 30.5 i 41 de la LPAC.

Ja que aquesta obligació d'emmagatzematge electrònic es pot complir, com en la LAE, "en el mismo formato a partir del que se originó el documento o en otro cualquiera que asegure la identidad e integridad de la información necesaria para reproducirlo", segons disposa l'apartat 2 de l'article 21 de la LRJSP, seria oportú indicar en el text legal que aquest canvi de format no autoritzarà a l'eliminació del document original mentre la seva signatura electrònica tingui valor probatori i, per tant, s'hagi de mantenir vigent, mitjançant tècniques de longevitat o altres.

En aquesta ponència presentarem els detalls del nou règim legal proposat en relació amb la gestió documental i arxiu, i les seves implicacions per als professionals de la gestió documental i d'arxius, amb una vista posada no només en el procediment administratiu sinó també des de la perspectiva de la transparència i el govern obert.